

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3

Nr.

Wilno, dnia 3 czerwca 1930 roku.

277.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział. Str.

1. "Rytas" o zależności gospodarczej od Niemiec.-	I.	1.
K r o n i k a .		
2. Międzynarodowa konferencja dziennikarzy w Rydze.-	"	1.
3. Chargé d' affaires Stanów Zjednoczonych w Kownie.-	"	1.
4. Odwołanie posła czeskosłowackiego.-	"	1.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

5. Prasa litewska o antypolskich demonstracjach w Kownie.-	III.	1.
6. "Rytas" o imprezach na rzecz wyzwolenia Wilna.-	"	2.
K r o n i k a .		
7. Pogłoski o rekowaniach narodowców z chrześcijańską demokracją.-	"	2.
8. Zjazd aptekarzy i farmaceutów w Kownie.-	"	2.
9. Wizyta lotników francuskich w Kownie.-	"	2.

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ".

"Rytas" o zależności gospodarczej od Niemiec.

"Rytas" Nr.120 z dn.28.V.1930 r. Art.p.t."Sprawa kierunku rynków". Streszczenie:

Litwa nie doceniła znaczenia trwałości rynku i jej zbyt wielka zależność od jednego rynku stale grozi niebezpieczeństwem dla jej gospodarczego bytu. Niema chyba w Europie innego państwa, które w handlu zagranicznym takby zależało od Niemiec, jak Litwa. Najgorszym jest, to, że zależność ta jest jednostronna, gdyż podczas gdy dla Litwy obrót niemiecko-litewski stanowi połowę jej obrotu, dla Niemiec nie wynosi on nawet jednego procentu. Czyli podczas gdy Niemcy wywierają wpływ na Litwę, Litwa na Niemcy wcale nie może wpłynąć i to właśnie stanowi dla Litwy nienależne niebezpieczeństwo, ponieważ na wypadek większego zatargu ~~kit~~ Niemcy zawsze będą miały potężny środek do wywierania presji na Litwę.

Nowe zwiększone niemieckie cła na ważniejsze objekty, które Litwa eksportuje, boleśnie dotkną gospodarkę litewską. Niemcy są największym naszym konsumentem. Z bydła wywiezionego w roku ubiegłym na sumę 62,1 milj.lt., Niemcy zakupiły na 51,1 milj.lt. W ten sposób możliwość rozwoju hodowli bydła w Litwie zależy od Niemiec. Masła w ubiegłym roku wywieziono za 31,4 milj.lt., z tego za 25,5 - do Niemiec; drzewa - za 55,3 milj.lt., z tego za 38,8 - do Niemiec. Krócej - eksport najważniejszych towarów, za wyjątkiem lnu i celulozy, niemal całkowicie zależy od konjunktury polityki gospodarczej rynku w Niemczech.

Należy wszakże stwierdzić, że niemiecka polityka gospodarcza w stosunku do naszych interesów była i jest nieprzychylna, należy przypuszczać, że pozostanie ona taką nadal. To też powinniśmy poważnie się zastanowić nad zmianą rynku dla naszych produktów, gdyż w naszą, słabą jeszcze, intensywność produkcyjną ugodzi bolesny cios, który pod postacią kryzysu gospodarczego w wielkim stopniu może przeszkodzić rozwojowi litewskiej gospodarki narodowej.-

Międzynarodowa konferencja dziennikarzy w Rydze. 30-go maja w Rydze rozpoczęła się międzynarodowa konferencja dziennikarzy. W konferencji bierze udział Litwa, Łotwa, Estonia, Finlandja, Szwecja, Norwegja, Danja, Niemcy, wolne miasto Gdańsk i Polska. Z każdego państwa przybyło po dwóch przedstawicieli. Na konferencję przybył również z Paryża sekretarz generalny federacji dziennikarzy Wals, Litwę na konferencji reprezentują: prezes związku dziennikarzy dr. Purvickis, redaktor "Rytasa" Račzewiczius, sekretarz Związku dziennikarzy Klimasz oraz naczelny redaktor "Idische Stimme" Rubinsztejn.-

Chargé d'affaires Stanów Zjednoczonych w Kownie. Obecny konsul Stanów Zjednoczonych w Kownie i sekretarz dyplomatyczny p.Hugh S.Fuller ~~one~~ zostaje minowany w Kownie chargé d'affaires ad interim, podczas nieobecności w Kownie ministra amerykańskiego F.W.B. Colemana i sekretarza dyplomatycznego. Amerykański poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Coleman, rezydując w Rydze, będzie utrzymywał kancelarię i rezydencję w Kownie, która mieścić się będzie przy konsulacie amerykańskim i będzie oficjalny sztyd poselstwa amerykańskiego. Obecnie, po utworzeniu obecnego poselstwa w Litwie, Coleman ma częściej, niż dotychczas, odwiedzać, i dłużej przebywać w Litwie.-

Odwolanie posła czechosłowackiego. Poseł czechosłowacki w Kownie i Sztokholmie dr.Robert Flider został wyznaczony nadzwyczajnym posłem i pełnomocnym ministrem przy rządzie serbskim w Belgradzie.-

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is scattered and difficult to decipher.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WŁWNETRZNEJ I ŻYCIA SPOŁECZNE.

Prasa litewska o antypolskich demonstracjach w Kownie.

"Dzień Kowieński" w Nr-ze 123 podaje kilka głosów prasy prowincjonalnej o antypolskich ekscesach w Kownie. Głosy te, "Dzień Kowieński" opatruje swemi komentarzami; podajemy je poniżej:

Wychodzące w Poniewieżu chrześcijańsko-demokratyczne "Paniewiežo Balsas" zamieszcza na pierwszej stronie p.t."Wypadki i wnioski" obszerny opis incydentu w Dmitrówie i równolegle z nim ni- by krytyczną ocenę ekscesów, w istocie potępiającą ich ofiarę. Or- gan poniewieskich krikszezionistów najwidoczniej wzoruje się na uwa- gach swego kowieńskiego pryncypała "Rytasa". W napuszczonym, niemal biblijnym stylu, "Balsas" woła: "Potępiamy. Nigdy nie pójdziemy w ślady tych, co tłuką szyby. Z drugiej zaś strony, czyta nam, Pola- kom litewskim, taki "pater noster", iż gdyby oracja ta została ogło- szona na plątkowym mitingu, to zapewne "wnioski" jej i następujące po nich "wypadki" nie były inne, niż pamiętnego wieczora 23-go maja.

Oto mianowicie, jakie "wnioski" czyni poniewieskie pismo:

"Fale protestu zalały całą Litwę. Ale tego jeszcze mało.

Jeśli dzisiaj nie mamy sposobności przeciąć mieczem niesprawiedli- wość, to przynajmniej czynimy cośkolwiek dla poskromienia tych, któ- rzy tej niesprawiedliwości sprzyjają. Czyż mało jest takich, którzy jedząc nasz chleb i korzystając z owoców naszej kultury, pilnie szu- kają sposobności, aby przeciąć ostatnią arterję wolności. I przetną, o ile pozwolimy, aby moc ta tutaj się rozkrzewiała.

Potępiamy czyny kowieńskich gorących głów i nigdy nie pójdziemy w ślady tych, co tłuką szyby. Ale razem ze wszystkimi Litwinami musimy oświadczyć, że odziennie słysząc o nowych pol- skich wybrykach, serce ogarnia niepokój, zaś wymęczone krzywdą wie- kowej niewoli, pozostałe nam po dziadach, pradziadach sumienie, ka- że: Litwinie, nie głoszcz Polaków.

Nie poskapimy usprawiedliwić, a nawet współczuć człowie- kowi, który kradnie kęs ohleba dla swej głodującej rodziny. Wiele drobnostek darujemy temu, który świadomie, czy nieświadomie, czyni zło. Sądzymy jednak, iż żaden moralista nie może darować zbyt- ków nieznanemu granic skąpcowi, który się ośmielił zrabować i zbeszcze- śić obcą świątynię. To też i my nie możemy darować i nie darujemy Polakom, którzy zrabowali naszą stolicę i z tymi, co z dnia na dzień pluja na nasze najświętsze prawa, tak lub inaczej porachujemy się.

Tymczasem zaś nie stanie się żadnej ujmy zasadom humani- tarnym, jeśli będą dokładnie przejrzone spisy tych, którzy rzekomo nam służą i jeśli tym, którzy bardziej dbają o Warszawę, będzie pro- ponowane poszukać sobie miejsca gdzieś indziej. Również niebo się nie pomści, jeśli postaramy się nie popierać ich ani moralnie, ani ma- terjalnie. Jeśli stwierdzimy i ogłosimy publicznie, skąd istnieją- ce i zakładane dla polszczenia Litwy instytucje otrzymują środki. Tylko zjednoczmy się, Litwini, nie dajmy obcym panować na naszej ziemi, w sprawach zaś narodowych odnajdźmy wspólną mowę i nie czyni- my sobie wzajemnie trudności w pracy narodowej. Niech naszym dąż- nościom narodowym zawsze towarzyszy radosnej przewagi "valo".

Owszem, ale niech nie towarzyszy bicie szyb i temu podob- ne objawy "radosnej przewagi".

Konkurent "Falsasa", świeżo założony "Musu Krastas", obo- zu tautininków, zapewne też idąc śladami swego kowieńskiego wzoru, "Lietuvos Aidasa", o "wielkiej" - jak pisze w tytule - demonstracji podaje wcale małą notatkę, ułożoną podług kowieńskiej urzędówki. Za- wiera ona lakoniczny opis przebiegu mitingu, zaznacza, iż "przed-

stawiciele mityngu złożyli prezesowi ministrów raport o treści wiecu i stanowisku społeczeństwa" i w końcu najniewinniej dodaje: Potem tłum się rozproszył".

Piedny "Musu Krasztas". Jak widać, nie posiada on jeszcze tak dokładnej reporterki, aby wiedzieć, co się działo, gdy "tłum się rozproszył". Ale też, niedołęga, nie mógł się dowiedzieć od wróblek na dachach kowieńskich.-

"Rytas" o imprezach na rzecz wyzwolenia
W i l n a .

"Rytas" Nr.122 z dn.31.VI.1930 r. Art.p.t."Nie profa -
nujemy". Streszczenie:

Niekładnie postępujemy, gdy w imię świętości narodowych wyprawiamy libacje i wykorzystujemy te świętości dla osobistego zysku. Chciałoby się tu podkreślić szczególnie różne imprezy na "święty cel". Wilno - to nasz największy i nieosiągnięty jeszcze cel. Wilno - deklinujemy w każdej chwili i na każdym kroku. Słowo "Wilno" jest dla nas święte i dobrze robimy, gdy świętość tę objaśniamy wszystkim rodakom. Lecz gdy to Wilno, ~~właść~~ Zamkową, Ostrobramę, przekształcamy w sieć dla zwabienia ludzi na różne imprezy z ~~na~~ trunkami alkoholowymi, które trwają całe noce przy muzyce i tańcach, - to są już drwiny ze świętości narodowej. Oto niedawno w Poniewieżu oddział Związku Wyzwolenia Wilna zorganizował wycieczkę na rzecz wyzwolenia Wilna. Wszystkie drzewa i skupy były oklejone plakatami z hasłami wileńskimi. Na scenie orkiestra wygrywała bezwstydną tańce, na uboczu starsza publiczność tonęła w alkoholu, młodszy - od wczesnego wieczora w sobotę do późnego ranka w niedzielę, odurzeni alkoholem, pocili się w tańcu. Jakiż czuło się wstyd, gdy ten lub drugi z pijanej publiczności drwiąc wznosił kielich za Wilno. Albo znów urządza się wieczór na rzecz wyzwolenia Wilna. Tańce-, loterja, alkohol, do 6 - 7 rano. Czy w ten sposób odzyskamy Wilno? Coprawda, bez ofiar pieniężnych sprawa ta jest nie do pomyslenia, lecz czy ofiara ta powinna być zbrukana? -

P o g ł o s k i o r o k o w a n i a c h n a r o d o w c ó w z c h r z e ś c j a ń s k ą d e m o k r a c j ą . Jak podaje "Idische Stimme" ze źródeł wiarogodnych, pogłoski o rokowaniach ~~narodowców~~ narodowców z chrześcijańską demokracją nie mają żadnej podstawy. Z obu stron stanowczo się zaprzecza jakiegokolwiek możliwości podobnych rokowań. Mimo to, niektóre koła narodowców są przekonane, iż się podobne rokowania toczą. Przekonanie to podziela również prof. Voldemaras.-

Z j a z d a p t e k a r z y i f a r m a c e u t ó w w K o w n i e . Dnia 30 maja rozpoczęły się w Kownie konferencje właścicieli aptek w Litwie, Lotwie i Estonji. W pierwszym dniu konferencji były omawiane sprawy kształcenia farmaceutów, farmakopei, uporzędkowania spraw farmacji i inne, dotyczące farmaceutów i właścicieli aptek. 31-go odbyło się doroczne walne zgromadzenie członków towarzystwa właścicieli aptek w Litwie. 1-go czerwca odbyło się doroczne zgromadzenie członków związku farmaceutów w Litwie.-

W i z y t a l o t n i k ó w f r a n c u s k i c h w K o w n i e . Francuskie ministerstwo komunikacji lotniczej zawiadomiło Kowno, iż 15 czerwca ze Strasburgu wylatuje eskadra, złożona z sześciu różnego typu samolotów wojennych. Eskadra poleci według następującej marszrut: Strasburg, Praga, Warszawa, Kowno, Ryga, Tallin i z powrotem tą samą drogą. Do Kowna eskadra przyleci najprawdopodobniej około 19-20 czerwca. Powtórnie zwiedzi Kowno, powracając z Rygi. Oprócz tego, w pierwszych dniach czerwca Kowno zwiedzą samoloty wojenne Stanów Zjednoczonych, które zademonstrują maszyny najlepszej konstrukcji.-

